

VNÍMÁNÍ DEZINFORMACÍ A FAKE NEWS V ČESKÉ REPUBLICE A NA SLOVENSKU

VÝSLEDKY VÝZKUMU VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ

ČERVEN 2022

METODOLOGIE A POZADÍ VÝZKUMU

Cíl výzkumu

Cílem výzkumu realizovaného v České republice a na Slovensku ve spolupráci se střeoevropským výzkumným konsorciem Central European Digital Media Observatory (CEDMO) bylo zjistit názory na dezinformační válku ze strany Ruska, znalost pojmu *fake news* a kde vidí obyvatelé obou zemí jejich hlavní příčinu.

Výzkumný nástroj

Strukturovaný dotazník o délce cca 5 minut

Metoda sběru dat

Dotazování metodou CAWI pomocí online panelů **Populace.cz** a **Populacia.sk**

Termín sběru dat

Sběr dat byl realizován 31.5.-5.6. 2022

Cílová skupina

Reprezentativní vzorek populace ČR a SR starší 18 let (kvótní výběr dle pohlaví, věku, kraje, velikosti sídla a vzdělání)

Celkem ČR n=1000

Celkem SR n=1004

Kontakty

Michal Kormaňák

Account Director

Ipsos Public Affairs

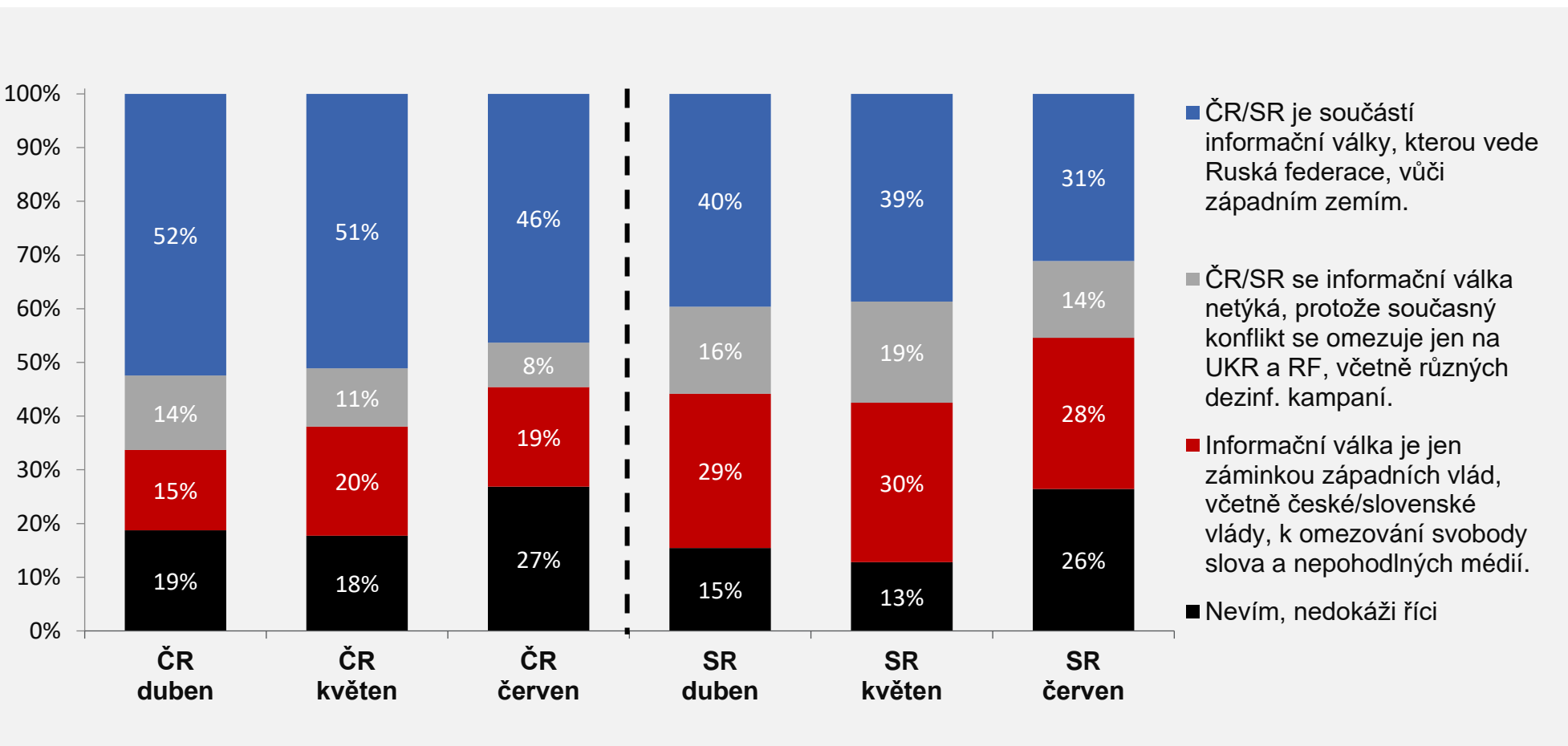
michal.kormanak@ipsos.com

GSM: +420 739 472 302

DEZINFORMACE A JEJICH BLOKACE

VNÍMÁNÍ INFORMAČNÍ VÁLKY V ČESKU A NA SLOVENSKU

Jasný názor na informační válku Ruska v Česku i na Slovensku slábne. Přesto si ale i v červnu téměř polovina Čechů myslí, že je jejich země součástí informační války, na Slovensku už jen 3 z 10 Slováků.

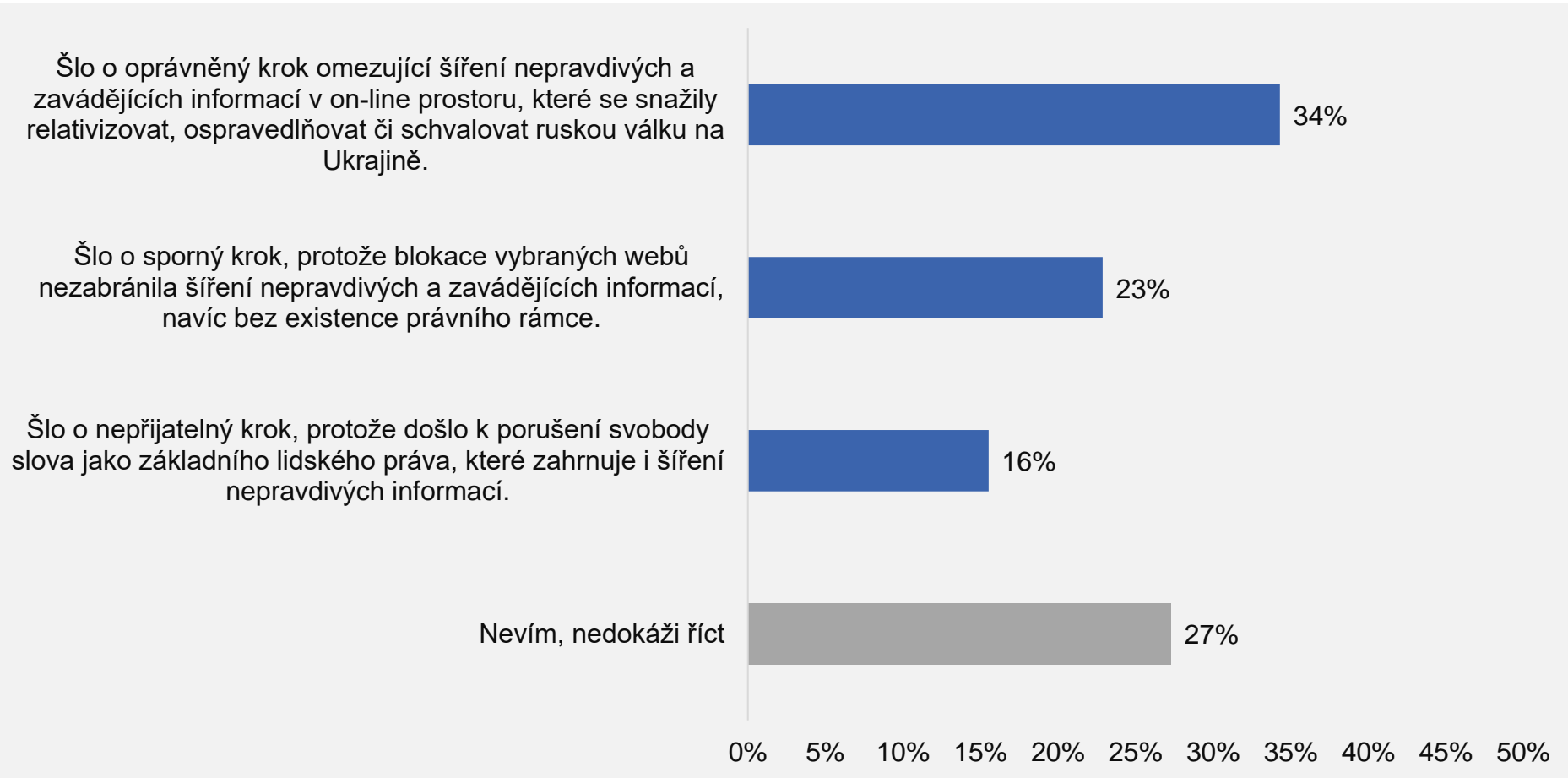

Sociodemografický detail

- Lidé s **vysokoškolským vzděláním** nejčastěji souhlasí s výrokem, že jsou součástí informační války s Ruskem, a to jak v ČR (67 %), tak i na Slovensku (47 %).
- **I nejmladší Češi** si častěji myslí, že jejich země je součástí informační války, (62 %). Podobný názor mají v Česku (56 %) i na Slovensku (37 %) častěji **muži**.
- **Starší generace na Slovensku** nad 60 let pak informační válku považuje nejčastěji za záminku vlád pro omezování svobody slova a médií.

NÁZORY NA BLOKACI DEZINFORMAČNÍCH WEBŮ

Blokaci dezinformačních webů skupinou CZ.NIC schvaluje třetina Čechů. Opačný názor má pak necelá pětina populace.

Sociodemografický detail

- **Nejmladší lidé** mezi 18-29 lety blokaci dezinformačních webů považují nejčastěji za oprávněný krok (45 %).
- Podobný názor s nimi sdílejí i **vysokoškolsky vzdělaní lidé** (49 %).
- **Starší generace** Čechů však tento krok častěji považuje za neoprávněný (zejména lidé mezi 60-69 lety, 25 %).

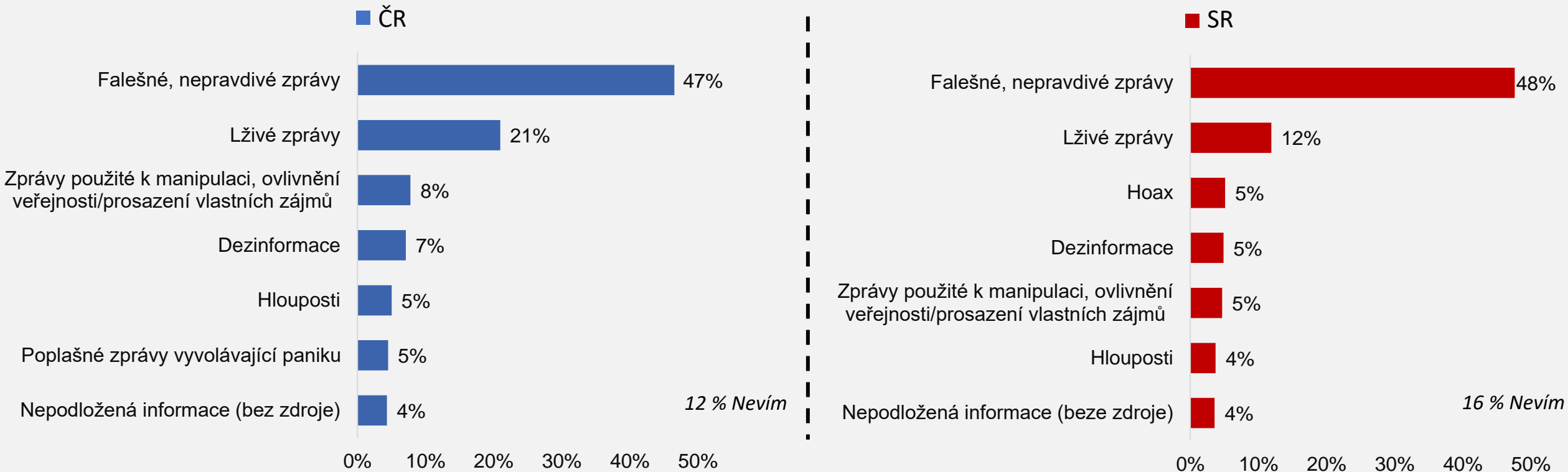
Báze: populace ČR = 1000

5 Otázka: Q3. Internetové sdružení CZ.NIC odblokovalo na konci května po třech měsících sedm dezinformačních webů, jejichž domény s koncovkou .cz znepřístupnilo 25. února v souvislosti s válkou na Ukrajině. Který z následujících výroků nejlépe vystihuje Váš pohled na věc:

FAKE NEWS

VNÍMÁNÍ POJMU *FAKE NEWS* V ČESKU A NA SLOVENSKU

Pod pojmem *fake news* si jak Češi tak Slováci nejčastěji představí falešné, nepravdivé či lživé zprávy. Najde se ale i značná část populace obou zemí, která má s pochopením pojmu problémy.

- Za falešné a nepravdivé zprávy *fake news* označuje nejčastěji **mladší generace** Čechů a Slováků.
- **Vysokoškolsky vzdělaní lidé** v Česku i na Slovensku je pak častěji než ostatní označují jako lživé zprávy a zprávy použité k manipulaci a ovlivňování veřejnosti.
- Lidé se **základním vzděláním** a **starší generace** obou zemí mají mnohdy problém s pochopením pojmu a častěji uvádějí „nevím“.

Pozn: Zobrazeny odpovědi s četností alespoň 4 %

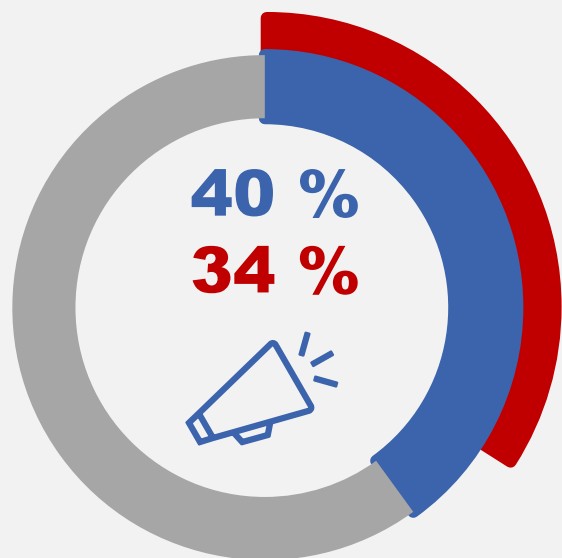
Báze: populace ČR = 1000, populace SR = 1004

Otázka: Q4. V současné době se hodně diskutuje o fenoménu „fake news“. Můžete vlastními slovy popsat, co se Vám vybaví, když slyšíte pojem „fake news“?

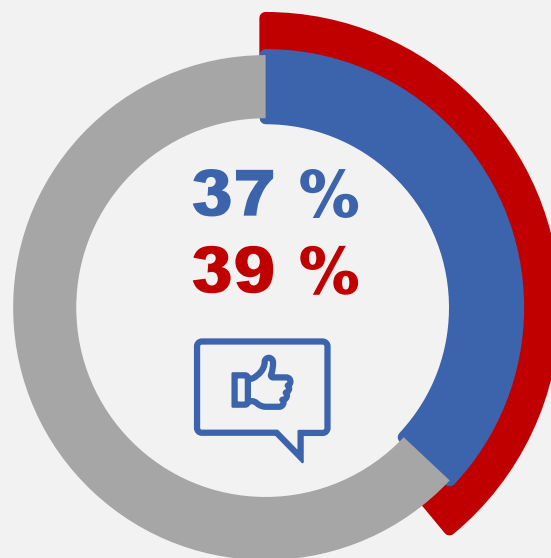
HLAVNÍ PŘÍČINA *FAKE NEWS* PODLE ČECHŮ A SLOVÁKŮ

Češi vidí hlavní příčinu *fake news* zejména ve způsobu, jakým běžní lidé zprávy konzumují, Slovinci pak nejčastěji za jejich příčinu označují algoritmy sociálních sítí.

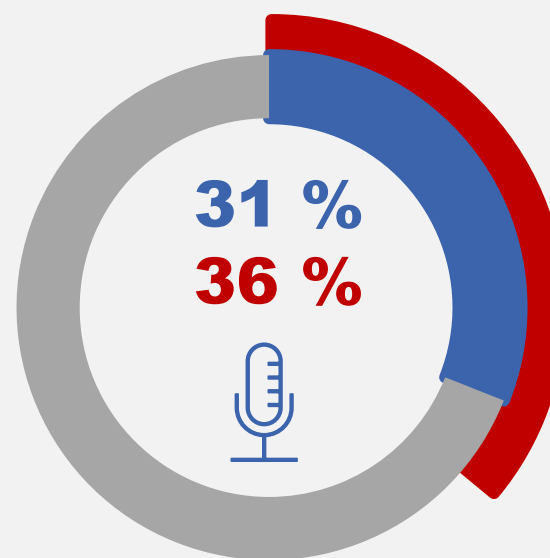
Způsob konzumace zpráv
běžnými lidmi

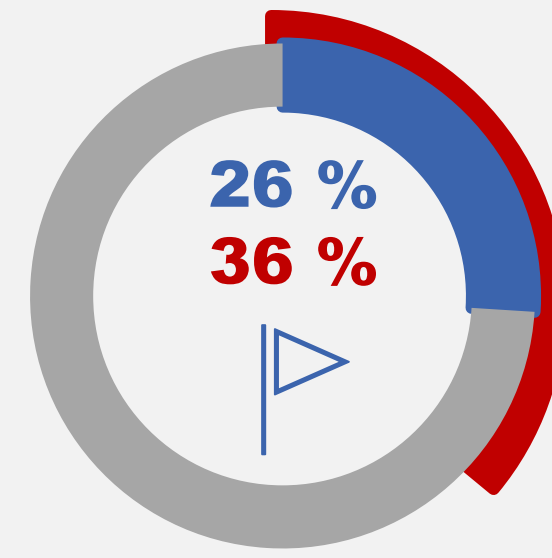
Algoritmy platform
sociálních médií

Zpravodajství
mainstreamových médií

Vládní politika vůči
„fake news“ a dezinformacím

■ ČR ■ SR

- **Vysokoškolsky vzdělaní lidé** v obou zemích vidí hlavní příčinu *fake news* především ve způsobu konzumace zpráv běžnými lidmi (ČR 50 %, SR 44 %), podobně jako v algoritmech sociálních sítí (ČR 51 %, SR 53 %).
- **Nejstarší generace** na Slovensku pak největší problém vidí ve zpravodajství mainstreamových médií (54 %).

Pozn.: Zobrazeno na T3B = Sloučení odpovědí 10, 9 a 8

Báze: populace ČR = 1000, populace SR = 1004

8 Otázka: Q5. Lidé poukazují na různé příčiny problému „fake news“ a dezinformací. Do jaké míry podle Vás přispěly k problému „fake news“ a dezinformací následující prvky: